

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC CÔNG NGHỆ THÔNG TIN VÀ TRUYỀN THÔNG

NGUYỄN TRUNG ANH

THIẾT KẾ MÔ HÌNH GIÁM SÁT, ĐIỀU KHIỂN LÒ NHIỆT
ỨNG DỤNG THUẬT TOÁN PID

ĐỒ ÁN TỐT NGHIỆP ĐẠI HỌC
NGÀNH CÔNG NGHỆ KỸ THUẬT ĐIỀU KHIỂN VÀ TỰ ĐỘNG HÓA

THÁI NGUYÊN, NĂM 2022

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC CÔNG NGHỆ THÔNG TIN VÀ TRUYỀN THÔNG

ĐỒ ÁN
TỐT NGHIỆP ĐẠI HỌC
CHUYÊN NGÀNH KỸ THUẬT ĐIỆN ĐIỆN TỬ

Đề tài:

**THIẾT KẾ MÔ HÌNH GIÁM SÁT, ĐIỀU KHIỂN LÒ NHIỆT
ỨNG DỤNG THUẬT TOÁN PID**

Sinh viên thực hiện : NGUYỄN TRUNG ANH

Lớp : KTD-ĐT K16A, hệ chính qui

Giáo viên hướng dẫn : ThS. TRẦN VĂN DŨNG

Thái Nguyên, năm 2022

LỜI CẢM ƠN

Trong thời gian làm đồ án tốt nghiệp, em đã nhận được nhiều sự giúp đỡ, đóng góp ý kiến và chỉ bảo nhiệt tình của thầy cô, gia đình và bạn bè.

Em xin gửi lời cảm ơn chân thành đến thầy giáo Ths.Trần Văn Dũng, người đã tận tình hướng dẫn, chỉ bảo em trong suốt quá trình làm đồ án.

Em cũng xin chân thành cảm ơn các thầy cô giáo trong trường Đại học Công nghệ Thông tin và Truyền thông đã nhiệt tình giảng dạy và tạo điều kiện thuận lợi cho em học tập trong suốt thời gian vừa qua.

Cuối cùng, em xin chân thành cảm ơn gia đình và bạn bè, đã luôn tạo điều kiện, quan tâm, giúp đỡ, động viên em trong suốt quá trình học tập và hoàn thành đồ án tốt nghiệp tốt nghiệp.

Thái Nguyên, ngày 17 tháng 01 năm 2022.

Sinh viên

Nguyễn Trung Anh

LỜI CAM ĐOAN

Để hoàn thành đồ án tốt nghiệp này, em có tham khảo một số tài liệu liên quan đến điều khiển lò nhiệt điện sử dụng thuật toán PID.

Em xin cam đoan đề tài này là do chính em thực hiện, các số liệu thu thập và kết quả phân tích trong đề tài là trung thực, đề tài không trùng với bất kỳ đề tài nghiên cứu khoa học nào. Những thông tin tham khảo trong đồ án đều được trích dẫn cụ thể nguồn sử dụng.

Thái Nguyên, ngày 17 tháng 01 năm 2022.

Sinh viên

Nguyễn Trung Anh

MỤC LỤC

LỜI CẢM ƠN	1
LỜI CAM ĐOAN	2
MỤC LỤC.....	3
DANH MỤC HÌNH ẢNH	6
DANH MỤC BẢNG BIỂU	8
LỜI NÓI ĐẦU	9
CHƯƠNG 1: TỔNG QUAN.....	10
1.1. Giới thiệu chung về lò nhiệt.....	10
1.1.1. Định nghĩa.....	10
1.1.2. Ưu nhược điểm của lò nhiệt so với các lò sử dụng nhiên liệu.....	10
1.2 Các kết quả nghiên cứu trong và ngoài nước.....	11
1.3. Tính cấp thiết của đề tài	11
1.4. Mục đích nghiên cứu.....	12
1.5. Nhiệm vụ nghiên cứu và giới hạn của đề tài.....	12
1.5.1 Nhiệm vụ nghiên cứu	12
1.5.2 Giới hạn của đề tài.....	12
1.6. Ý nghĩa khoa học	13
1.7. Phương pháp nghiên cứu.....	13
1.8. Dự kiến kết quả nghiên cứu	13
1.9. Giới thiệu chung về lò nhiệt.....	13
1.9.1. Phân loại lò nhiệt	13
1.9.3. Những vật liệu dùng làm dây nung	14
1.10. Yêu cầu cơ bản đối với cấu tạo lò nhiệt.....	15
1.10.1. Hợp lý về mặt công nghệ.....	15
1.10.2. Hiệu quả về kỹ thuật.....	15
1.10.3. Chắc chắn khi làm việc	15
1.10.4. Tiện lợi khi sử dụng	16
1.10.5. Rẻ và đơn giản khi chế tạo.....	16
1.10.6. Hình dáng bên ngoài đẹp	16
1.11. Cấu tạo lò nhiệt	17
1.11.1. Vỏ lò.....	17

1.11.2. Lốp lót.....	17
1.11.3. Dây nung.....	18
1.12. Một số phương pháp điều khiển lò nhiệt	18
1.12.1. Mô tả toán học của lò nhiệt trong phòng thí nghiệm	18
1.12.2. Phương pháp điều khiển on — off.....	19
1.12.3. Phương pháp điều khiển PID.....	21
1.12.4. Kết luận chương :	23
CHƯƠNG 2: XÂY DỰNG CƠ SỞ LÝ THUYẾT CHO BỘ ĐIỀU KHIỂN PID SỐ	
2.1. Cấu trúc chung của một hệ điều khiển tự động.....	24
2.2. Mô tả toán học hệ rời rạc	25
2.2.1 Đặc điểm lấy mẫu.....	27
2.2.2. Khâu giữ dữ liệu (ZOH).....	28
2.2.3. Phép biến đổi Z.....	29
2.3. Mô tả hệ thống rời rạc bằng hàm truyền	35
2.3.1. Định nghĩa.....	35
2.3.2. Cách tìm hàm truyền	35
2.3.3. Hàm truyền hệ rời rạc.....	36
2.3.4. Cấu hình thường gặp của hệ thống điều khiển rời rạc	37
2.4. Phân tích thiết kế hệ thống điều khiển rời rạc.....	37
2.4.1 Điều kiện ổn định của hệ rời rạc.....	37
2.4.2. Tiêu chuẩn ROUTH – HURWITZ mở rộng	38
2.4.3. Tiêu chuẩn JURY	40
2.4.4. Quỹ đạo nghiệm số.....	41
2.5. Chất lượng hệ thống rời rạc	43
2.5.1. Đáp ứng quá độ.....	43
2.6. Hàm truyền của các khâu hiệu chỉnh rời rạc.....	45
2.6.1. Khâu tỉ lệ.....	45
2.6.2. Khâu vi phân.....	45
2.6.3. Khâu tích phân.....	46
2.6.4. Bộ điều khiển PI, PD, PID rời rạc	48
2.6.5. Bộ điều khiển bù pha.....	48
2.6.6. Kết luận chương	49

CHƯƠNG 3: TÍNH TOÁN XÂY DỰNG MÔ HÌNH TOÁN HỌC CHO BỘ ĐIỀU KHIỂN PID VÀ MÔ PHỎNG TRÊN MATLAB/SIMULINK.....	50
3.1 Thiết lập mô hình toán học lò nhiệt	50
3.1.1 Mô hình toán học của hệ thống	50
3.1.2. Hàm truyền lò nhiệt.....	50
3.1.3. Xác định thông số PID	52
3.1.4. Hàm chuyển đổi PID rời rạc	53
3.2 Mô phỏng	55
3.2.1. Xây dựng hàm truyền mô phỏng.....	55
3.2.2. Kết quả mô phỏng	55
3.2.3. Kết luận chương	57
CHƯƠNG 4: THIẾT KẾ THI CÔNG MẠCH ĐIỀU KHIỂN VÀ	58
MẠCH CÔNG SUẤT	58
4.1. Xây dựng phần cứng	58
4.1.1. Sơ đồ chức năng	58
4.1.2. Sơ đồ nguyên lý.....	58
4.2. Giới thiệu một số linh kiện sử dụng trong mạch.....	60
4.2.1. Cảm biến đo nhiệt độ LM35.....	60
4.2.2. Arduino UNO R3	62
4.2.3. Opto MOC3201-DIP 6.....	64
4.2.4. Transitor C1815.....	65
4.2.6. Triac BTA12.....	67
4.3. Xây dựng phần mềm	68
4.3.1. Lưu đồ thuật toán điều khiển	68
4.3.2. Lưu đồ thuật toán PID.....	69
4.3.3. Phần mềm giám sát và điều khiển	70
4.4. Kết quả mô hình thực	74
4.5. Kết luận chương	75
4.6. Hướng phát triển:	76
TÀI LIỆU THAM KHẢO.....	77

DANH MỤC HÌNH ẢNH

Hình 1.1: Đặc điểm của hoạt động on - of	20
Hình 1.2: Đặc điểm của Hunting.....	20
Hình 1.3: Hệ thống điều khiển vòng kín với bộ điều khiển PID	21
Hình 2.1: Hệ thống điều khiển vòng kín với bộ điều khiển PID	24
Hình 2.2: Sơ đồ khối hệ thống điều khiển số	26
Hình 2.3: Sơ đồ khối hệ thống điều khiển rời rạc	26
Hình 2.4: Quá trình lấy mẫu dữ liệu	27
Hình 2.5: Khâu giữ bậc 0 (ZOH)	28
Hình 2.6: Làm trễ tín hiệu k_0 mẫu.....	31
Hình 2.7: Sơ đồ khối hệ thống điều khiển rời rạc	37
Hình 2.8: Hệ thống rời rạc ổn định $ z < 1$	39
Hình 3.1: Sơ đồ mô tả hệ thống	50
Hình 3.2: Thí nghiệm xác định hàm truyền lò nhiệt	51
Hình 3.3: Đặc tính của lò nhiệt	51
Hình 3.4: Sơ đồ đặc tính quá độ của lò nhiệt	53
Hình 3.5: Sơ đồ khối mô phỏng hệ thống	55
Hình 3.6: Khối PID	55
Hình 3.7: Khối hệ thống.....	55
Hình 3.8: Đáp ứng hệ thống khi thay đổi K_d	56
Hình 3.9: Đáp ứng hệ thống thay đổi khi có K_d, K_i	56
Hình 3.10: Đáp ứng hệ thống thay đổi khi có $K_d, K_i, \dots$	57
Hình 4.1: Sơ đồ chức năng.....	58
Hình 4.2: Mạch nguồn.....	58
Hình 4.3: Mạch phát hiện điểm không.....	59
Hình 4.4: Mạch động lực	59
Hình 4.5: Sơ đồ nguyên lý mạch điều khiển	60
Hình 4.6: Bo mạch arduino	62
Hình 4.7: Giao diện lập trình arduino	64
Hình 4.8: Sơ đồ chân Opto MOC3201-DIP 6.....	65
Hình 4.9: Sơ đồ chân Transitor C1815	66

Hình 4.10: Sơ đồ chân Triacs BTA12.....	67
Hình 4.11: Lưu đồ thuật toán điều khiển	68
Hình 4.12: Lưu đồ thuật toán PID.....	69
Hình 4.13: Khởi động SQL Sever.....	70
Hình 4.14: Bảng lưu trữ dữ liệu nhiệt độ	71
Hình 4.15: Tạo project mới	72
Hình 4.16: Giao diện điều khiển giám sát.....	73
Hình 4.17: Mô hình thực tế	74
Hình 4.18: Giao diện giám sát và điều khiển hệ thống	75

DANH MỤC BẢNG BIỂU

Bảng 2.1: Bảng biến đổi Laplace của các hàm cơ bản.....	34
Bảng 2.2: Bảng Routh	40
Bảng 2.3: Bảng Jury	41
Bảng 3.1: Thông số bộ điều khiển P,I,D	52
Bảng 4.1. Trở kháng của bộ cảm biến nhiệt theo nhiệt độ.....	61
Bảng 4.2. Thông số kỹ thuật Arduino UNO R3.....	63
Bảng 4.3. Thông số kỹ thuật opto MOC3021	64
Bảng 4.4. Thông số kỹ thuật	66
Bảng 4.5. Thông số kỹ thuật	67
Bảng 4.6: Tools Box	73